No. 1081 Zaterdag 10 September 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 9 September.

CURAÇAO.

Tot onze spijt konden wij vooralsnog No. 31 van *De Indische Mercuur* niet in handen krijgen. Zoo gaarne hadden wij het artikel „Curaçao" van den heer H. P. de Vries in zijn geheel gelezen; wij gelooven sterk, dat er veel goeds in staat, te oordeelen naar het fragment, wat het *Kol. Weekblad* in N°. 22 van 11 Aug. ons aanbiedt. In 't kort willen wij hiervan de hoofdzaak mededeelen, om er ten slotte eenige beschouwingen aan vast te knoopen.

„Curaçao is weer uit de mode", schrijft genoemde heer om dan daaraan toe te voegen: „Na de laatste opflikkering van officieele en particuliere belangstelling is het arme eilandje helaas weer in den doofpot geduwd. Het is jammer, want de ziekte, waaraan de kleine kolonie lijdt, eischt voortdurende zorg en veel, zeer veel toewijding."

Wij zijn 't wat den tekst aangaat, waarop de schrijver zijn predicatie opbouwt, geheel met hem eens. De anemische toestand, waarin de heele kolonie, waartoe, naar de schrijver wel zal weten, nog andere eilandjes dan eigenlijk Curaçao behooren, reeds sedert eenige jaren verkeert, vereischt ongetwijfeld buitengewoon veel zorg en toewijding van de zijde van geneesheer en verpleger. En juist, omdat we hiervan overtuigd zijn, doet het ons altijd onaangenaam aan, wanneer we heelmeesters zich zien opwerpen, die zonder rekening te houden met den algemeenen ziekelijken toestand van den patient, zouden willen, dat men alle pogingen tot verbetering tot een der aangetaste organen zou beperken, en smalend gewagen van elk ander streven dat ter verbetering mocht worden aangewend.

Zulk een heelmeester herkennen we in de volgende passage uit het, hiervoren aangehaald artikel:

„Wij zouden het nieuwe tijdperk, dat Curaçao is ingetreden tengevolge van den acuten aanval van algemeene belangstelling willen noemen „de agrarische periode." Bij alle maatregelen, die men genomen heeft, is de hoofdgedachte steeds geweest, dat Curaçao's wedergeboorte in direct verband staat met de herleving van den landbouw."..............

Men ziet het, de agrarische tendenz is duidelijk waarneembaar.

„En vraagt nu eens een Curaçaoenaar, hoe hij over die tendenz denkt. Hij zal zeer bepaald het hoofd schudden en U vertellen, hoe weinig hij van den nieuwen koers voor het heil van Curacao verwacht. Hij klaagt over slechte tijden, maar zal de schuld niet werpen op een mislukten oogst of op gebrek aan water.

Geeft Curaçao gelegenheid om handel te drijven en er zal aan die malaise een einde komen."

Men ziet het, de commercieele tendenz is in dit schrijven duidelijk waarneembaar, zegt het *Kol. Weekblad*, dat iets verder vervolgt:

Wij weten het, er zijn stemmen in de kolonie opgegaan, die waarschuwden om niet alle heil voor de kolonie van den landbouw en de daarvoor verlangde watervoorziening te wachten. En we wijzen hier dan ook weer op het nuttig streven der „Curaçaosche Maatschappij", die der strohoeden-industrie op Curaçao weer nieuw leven tracht in te blazen. We willen nog wijzen op het streven onzer Vereeniging om de kunstnijverheid ook in deze kolonie te bevorderen, een streven, waaraan de jongste curaçaosche tentoonstelling zeker ook wel dienstbaar zal zijn geweest, af te leiden uit 't feit, dat reeds aangedrongen werd op het houden eener permanente tentoonstelling van voorwerpen van kunstnijverheid, te Willemstad, in navolging van Boeatan alhier.

Maar de handel dan?

We ontkennen evenmin de voordeelen, die voor Curaçao zijn voortgevloeid uit den transitohandel, voornamelijk op Venezuela. Maar heeft niet de jongste door Venezuela getroffen maatregel ten duidelijkste aangetoond, hoe onzeker die bron van welvaart was?

We ontkennen evenmin dat in de laatste jaren, door verwaarloozing der landbouwbelangen, door verwaarloozing eener bestaande industrie, de handel, met name de transito-handel de hoofdbron van welvaart, niet der kolonie, maar van hare hoofdstad uitmaakte, maar we vragen ons af, of in deze onzekere richting met blijvende verwaarloozing van den landbouw, die eens *de* hoofdbron van welvaart der kolonie uitmaakte, moet worden gestuurd?

Dit, zou men uit het schrijven van den heer de Vries moeten opmaken, is toch de weg, dien hij voorstaat, door alles wat op landbouwgebied en op het gebied der watervoorziening staat te geschieden en bagatelle te behandelen en in een ietwat belachelijk daglicht te stellen en daartegenover het heil der kolonie op ééne kaart, die van den handel te zetten.

Dit neemt niet weg, dat wij de volgende wenken van den schrijver gaarne in overweging zouden willen zien nemen:

„Zoover ons bekend is" zegt hij „bestaat er op Curaçao geen Kamer van Koophandel. Zou het in 't leven roepen van zulk een lichaam niet veel kunnen bijdragen tot eene toenadering tusschen handelsstand en regeering, tot een nauwer band, waardoor de Gouverneur de belangen der kooplieden zou leeren kennen, en beter kunnen behartigen?

Vooral moet ook worden overlegd of de handel, die thans bestaat tusschen Curaçao en Columbië niet voor uitbreiding vatbaar is. Columbië heeft geene beperkende bepalingen in zijne wetgeving, waardoor de invoer van uit Curaçao komende goederen bemoeilijkt wordt. De zoutuitvoer van Curaçao naar Columbiaansche havens is niet onbelangrijk, Rio Hacha, de oostelijkste haven van Columbië drijft een levendigen handel met Curaçao, er zijn gevallen bekend van kooplieden uit Barranquilla, die met goed gevolg uit Curaçao goederen geïmporteerd hebben.

Als wij niet dwalen, is er eens sprake van geweest, een stoomvaartlijn in 't leven te roepen van Curacao naar Savanilla, de haven van Barranquilla. De Koninklijke West-Indische Maildienst liet met dat doel een schip bouwen, dat echter voor dien dienst niet geschikt bleek te zijn. Het is toen bij die poging gebleven.

Toch gelooven wij stellig, dat zulk eene lijn productief zou kunnen worden gemaakt, mits een geregelde dienst kon worden onderhouden tusschen Curaçao en Colon en de schepen alle Columbiaansche havens aan de noordkust aandeden. Wij maken ons sterk, dat de onderneming, die zulk een dienst in 't leven roept, kan rekenen op den steun en de medewerking der Columbiaansche regeering, die er groot belang bij heeft, dat hare havens onderling verbonden worden door een geregeld varende stoomvaartlijn."

Maar, was het, zoo vragen we ons nog eens af, om deze o. i. nuttige wenken tot aansporing hoofdzakelijk van het particulier initiatief te plaatsen, noodig om alles, wat in een andere richting van bestuurswege geschiedt om, gelet op Curaçao's verleden, aan de kolonie met vrij groote mate van zekerheid een *bestaan* te waarborgen, af te tuigen, omdat er nog een ander middel bestaat, dat 't tot nu toe niet bijs-

Feuilleton.

Museum op Curaçao.

Meedere malen reeds was ik van plan geweest het museum der familie GORSIRA toch ook eens zelf te gaan zien, nadat ik herhaaldelijk vreemdelingen den weg had gewezen naar de huizinge *Arrarat*, zoo prachtig op den berg *Altona* van Pietermaai gelegen.

Een vriendelijke uitnoodiging van Mr. J. B. GORSIRA kwam aan mijn verlangen tegemoet, zoodat ik verleden week den tocht naar *Arrarat* ondernam.

En daar heb ik volstrekt geen spijt van. Vooreerst, welk een heerlijk, zonnig panorama van Pietermaai, Willemstad, haven en Otrabanda, breed omlijst door de donker-blauwe zee, ontrolt zich voor ons oog. O, hoe jammer, dat zoo weinig wandelaars eens komen genieten van de verrukkelijke vergezichten, welke men van dezen hoogen berg ongestoord kan beschouwen. Als men den tocht des morgens vroeg, of des middags om een uur of vijf zou beginnen, zal men al heel weinig last hebben van ons tropisch zonnetje. Langs een goed gebaand pad kan men over den bergrug wandelen tot aan de haven, waar men zeer gemakkelijk dalen kan naar *De Klip* of *Scharloo*. Zulk een uitstapje is bepaald aanbevelenswaardig. 't Is iets zeldzaam moois. Aan weerszijden de meest schilderachtige gezichten. Want zoo men Pietermaai den rug toekeert, ziet men het *Schottegat* met zijn grillige baaien, aardige eilandjes en vroolijke boschjes vlak voor zich. En dan in de verte rondom, die talrijke bergen van ons schoon gevormd eiland met die vriendelijke landhuizen en weelderige plantages. Neen, op den berg *Altona* waant men niet op Curaçao te wezen, naar te midden van den *Harz* of het *Zevengebergte*.

Maar laat ons het museum binnentreden, onze vriendelijke cicerone, de heer P. GORSIRA, staat ons reeds op te wachten.

Die twee kolossale vazen, imitatie japansch porcelein, meer dan een meter hoog, brengen U al dadelijk in de vereischte stemming. Ge zijt in een kabinet van antiquiteiten. Kunstig ingelegde kastjes vol van het fijnste, onvervalschte porcelein, chineesch, japansch, hollandsch en fransch; gipsafdrukken, kunst-plaatwerken, kleine beeldjes, gobelins, dat alles, en nog veel meer, wekken voortdurend uwe bewondering. Dan volgen opgezette vogels, gedroogde bloemen van het H. Land, totdat ge op het onverwachts U bevindt in een ruime zaal geheel en al op moorsche wijze gestoffeerd.

Lage rustbedden met veelkleurige kussens, voetenbankjes, tafeltjes met rookgerei, thee- en koffie- servies, kamerschutten van geduldig gesneden houtwerk, alles met ivoor of paarlemoer ingelegd; tegen een moorsche draperie alle soorten van wapenen, een maliënkolder, een schild van nijlpaardenhuid, tot zelfs fleschen met buskruit.

Wij hopen, waarde lezer, door onze dorre opsomming U niet te vervelen, wij bekorten ons alleen, omdat men den indruk van zoo veel bezienswaardigs toch niet weer kan geven en slechts volstaan moet met den welgemeenden raad:

Vraagt zelf eens aan de familie GORSIRA een kijkje te mogen nemen; voor een weigering behoeft ge niet beducht te wezen. Volgaarne zullen zij Uw verzoek inwilligen, mits uw aanvrage niet inkome, als toevallig de familie buiten is.

Stel U dus voor, om weer op ons verhaal te komen, dat gij U nog te midden der moorsche omgeving bevindt en sla dan met aandacht die rijke collectie fotografieën eens na. Alles begint dan voor U te leven. De zaal wordt bewoond, ge ziet die beweeglijke typen in hun lange, witte sleepkleederen langs U heen glijden en verbeeldt U reeds een groepje mannen rondom het rooktafeltje gehurkt. Ge bewondert het gelukkig idee van den heer CORN. GORSIRA, die vele jaren in het H. Land reisde, om door zulk een verzameling zijne herinnering aan deze hoogst belangrijke reis nog lang daarna levendig te houden. We kunnen ons indenken in die genotrijke uren, als hij later in dit museum aan zijn vrienden verhaalde van die verre tochten en wonderlijke avonturen.

Gelukkig, dat de familie GORSIRA deze gulden traditie voortzet, bereid-

ter groot particulier initiatief dienende, die waarborg zou kunnen vermeerderen?

Neen, Curaçao is kwijnende. De handel, niet altijd langs rechte wegen geleid, der kolonie eenmaal voorspoed brengende, is ziek. De landbouw kwijnt. De industrie idem.

En nu gaat 't niet aan, om den handel alleen bij den kop te nemen en dien, met kunst- en vliegwerk, op te willen beuren. Neen vooral niet den handel alleen. Want een, door landbouw, veeteelt, en industrie welvarende kolonie Curaçao kan aan Willemstad bronnen voor den handel openen, maar een door den handel welvarend Willemstad stampt omgekeerd geen mais uit den verdorden bodem der buitendistricten en van Bonaire en Aruba, doet op Saba, Sint Eustatius en Sint Martin de eenige bron van welvaart, die van den landbouw, voor de eilandbewoners niet weder vloeien.

Neen, wij hopen voor de kolonie dat de regeering volharde in haar streven, om der bevolking door waterverschaffing, landbouwvoorlichting enz. werkelijke *bestaans*middelen te openen. Zij kan den grond, die eens productief was, dwingen dit weer te worden, maar den handel te willen dwingen, zonder dat energie en initiatief van de handelaren zelven daartoe medewerken, zou o. i. voor de regeering een werk wezen, waarvan weinig heil te verwachten is.

Men spore vooral nederlandsche energie en initiatief aan, wijze den handel nieuwe wegen, gelijk de heer de Vries er een aangaf, trachte hiervoor den steun der regeering te verwerven, die ten deze veelal in moreelen zin reeds veel ten goede kan ui werken, maar trachte nimmer aan één groot belang een ander, levensbelang op te offeren.

Het eene ga zooveel mogelijk met het andere hand aan hand. De West-Indische maildienst, die nu zeker ook den nadeeligen invloed der venezuelaansche additioneele rechten zal ondervinden, zou wellicht dit schadepostje weer kunnen goed maken door hare poging van weleer te hervatten en tot 'n goed eind te brengen. De kolonie zou ze hiermeê echter in den kolonialen handel 'n goeden dienst bewijzen, waarvoor een wederdienst niet anders dan billijk kan worden geacht, want mocht ook voor Columbië, evenals dat ten opzichte van Venezuela geschiedde, een buitenlandsche maatschappij zich van de officieele kustvaart weten meester te maken dan zouden onze curaçaosche handelaren, al bleven Columbië en de kolonie ook nog zulke goede maatjes, zich al heel spoedig de columbiaansche markt voor den neus zien afsluiten door dezelfde beperkende bepalingen als die, welke Venezuela nu in toepassing gaat brengen. Men trachte dit te voorkomen en er zelf zijde bij te spinnen.

Maar intusschen onthoude men Curaçao niet langer dan nu nog noodig is het water, dat één Curaçaonaar blijkbaar niet noodig acht, maar waarnaar de curaçaosche bevolking in haar geheel snakt als naar een middel, dat redding zal brengen uit bangen nood, terwijl de handel dan 'n handje kan helpen om de oude welvaart weer in het leven te roepen."

Wij kunnen kort wezen na deze lange aanhaling uit het *Kol. Weekblad*, en mogen volstaan met enkel te wijzen op eenige verkeerde opvattingen, waartoe wij zelven dikwijls aanleiding gaven.

Zeker, indien alles wat in de laatste jaren op landbouwkundig gebied *begonnen* werd, ook met kennis van zaken was doorgezet en volgehouden, zouden de *velen* in onze kolonie, die aan de goede gevolgen van het opdrijven van landbouw, nog twijfelen, helaas, niet zoo talrijk zijn. Er is werkelijk nog zoo weinig goeds verricht, zoo weinig wat navolging verdient; letterlijk niets, durven wij hier toevoegen, wat nu eens krachtig opwekt om het met den landbouw toch ook eens te beproeven. Men kan nog niet op schitterende resultaten wijzen.

Was de tijd te kort?

Dat men in Holland derhalve niet denke, dat er reeds veel gedaan werd op landbouwkundig gebied. Er is met dat alles slechts een begin gemaakt.

Wij gaan echter zeer gaarne samen met het *Kol. Weekblad*, waar het meent onderscheid te moeten maken tusschen stad en buitendistricten, Curaçao en de overige eilanden. Handel hangt buiten Curaçao zonder twijfel geheel en al af van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij. Dat Curaçaonaars dit wel eens vergeten in het beoordeelen van den toestand en te veel denken aan hun stad, te weinig aan de districten en eilanden, lijdt ook geen twijfel.

Handel moge op de eerste plaats staan voor de stad, voor de buitendistricten en de eilanden is landbouw van het grootste en eerste belang. Landbouw, dat wil zeggen tropische landbouw in een droog klimaat heeft buitengewoon veel water noodig en daaraan hebben wij juist zoo bijzonder veel gebrek.

Wij kunnen maar niet begrijpen, welke Curaçaonaar den heer DE VRIES heeft medegedeeld, dat de hoofdoorzaak der malaise in de buitendistricten en op de eilanden niet het gebrek aan water is.

Gelukkig, dat de heer FAUEL alle pogingen in het werk belooft te stellen om dit gebrek in den vervolge te voorkomen, niet door het boren van artesische putten, maar door het graven van gewone putten en het aanleggen van dammen.

De Kamer van Koophandel bestaat weer sinds eenige weken. Hopen wij spoedig iets te kunnen melden over haar optreden; wij koesteren daarvan de beste verwachtingen.

Goddank, is Curaçao nog lang niet uit de mode. Van particuliere zijden wordt er in tegendeel juist veel werk gemaakt van onze kolonie, al strekt zich dit werken nu niet op de eerste plaats uit tot het bebouwen van het land, maar zoekt het meer rijkdommen onder den grond.

Binnenkort hopen wij hierover een verblijdend bericht te kunnen bekend maken, wat om goede redenen, welke wij moesten billijken, tot dusverre nog niet kon geschieden.

Ook onze zoutaanmaak werd in de laatste tijden opnieuw bestudeerd, naar wij vertrouwen niet zonder praktische resultaten voor onze kolonie.

Dit alles doet ons besluiten de overtuiging uit te spreken, dat er spoedig een gunstige wending zal gegeven worden aan den economischen toestand van de nog steeds noodlijdende kolonie.

---

willig haar schatten voor U bloot legt en de gewenschte inlichtingen zoo vriendelijk mogelijk verstrekt.

Wij gaan maar steeds verder en komen nu in het schilderij-kabinet, een rijke schatkamer, waarin veel kostbaars verzameld werd; groote stukken en miniatuur, op koper of paneel, aquarellen en eenige doeken in olieverf, origineel en kopie.

Niet slechts de spaansche, italiaansche, fransche en belgische, ook de hollandsche school is goed vertegenwoordigd. Bepalen wij ons tot deze laatste.

No. 11: „Een aandachtige lezer", alsmede No. 12: „De Vogelaar" zijn van den bekenden hollandschen aquarellist KOSTER uit de 18de eeuw. Ook treft men er een „Heuvelachtig Landschap" aan van J. CATS.

No. 20 is echter 'n stukje van buitengewone waarde. Het is een „Landschap" van MEINDERT HOBBEMA, een zeer vermaard schilder juist in dit genre. Hij was leerling van RUIJSDAEL en stierf in 1699.

Noemen wij nu nog alleen de namen van J. LOUIS DAVID, P. OMMEGANCK, L. BAKHUIZEN (1641—1709), J. VAN GOYEN (1596—1656) D. LANGENDIJK (1778). Al deze doeken zijn origineel. Nu laten wij verder, overigens zeer goed geslaagde kopieën van REMBRANDT en RUBENS nog geheel buiten bespreking om nog even de aandacht te vestigen op iets zeldzaams, wij bedoelen die aantrekkelijke paneeltjes in byzantijnschen stijl, met hun prachtig coloriet en karakteristieke goud-schaduw. Met ons leekenverstand vonden wij daarin een sterke herinnering aan de miniaturen van FRA ANGELICO. Hoezeer de andere stukken ons ook trokken, telkens keerden wij terug naar deze paneeltjes, die te midden dezer keurige schatten als echte pronkjuweeltjes schitterden.

Eenige spaansche aquarellen van J. DE DIOS VALLE boeien U onwillekeurig door diepte en kleurschakeering.

Wij zouden den heer C. GORSIRA onrecht doen, als wij niet met een enkel woord althans gewaagden van die kostbare herinneringen aan het H. Land, door hem met zooveel zorg verzameld. Men vindt daar water uit den Jordaan, Christus-doornen, steenen van den berg Thabor, van het huisje van Nazareth etc., zand uit de woestijn; ja, wat niet al, te veel, om op te noemen.

Arrarat is werkelijk een museum, een belangstellend bezoek meer dan waard.

P. fr. R. J. C. WAHLEN.

Ingezonden Stukken.

Geachte Heer Redacteur,

Met zeer veel genoegen las ik het in een der laatste nummers van Uw blad opgenomen artikel, waarin er wordt aangedrongen, de uitgaven der kolonie niet te verhoogen dan voor dringende zaken. Waar de schrijver de rechtspleging noemt als een der zaken, waarin de zuinigheid de wijsheid niet mag bedriegen ben ik het daarin volkomen met hem eens. Doch waar hij zegt, dat het nut van goed bezoldigde districtmeesters problematisch is, moet ik met hem van meening verschillen.

Dat de behoorlijke gesalarieërde districtscommissarissen van vroeger niet hebben voldaan, is nog geen bewijs, dat een goed districtmeester niets goeds zou kunnen tot stand brengen. Ik heb een paar dier ambtenaren gekend; brave menschen, uitstekende bureaucraten, voorzeker, doch m. i. lang niet idealen van districtmeesters. Ik erken, dat het moeilijk zal zijn voor dat ambt wezenlijk geschikte personen te vinden, doch het nut, dat de rechte man kan doen, is aan geen twijfel onderhevig.

Als districtscommissaris moet men iemand hebben, die geheel opgaat in de bevordering van de belangen zijner onderhoorigen; iemand, die de nooden en behoeften kent, het leven en den wandel van alle bewoners van zijn district uit eigen ervaring en onderzoek kent; iemand, tot wien een ieder zich met het volste vertrouwen wendt om hulp of raad — kortom, een werkelijken burger*vader* en daarbij begaafd met de noodige kennis van de zaken, die tot bevordering van de welvaart van zijn district kunnen leiden.

Zou zoo iemand niet veel goeds kunnen doen op plaatsen, waar nog zulke primitieve toestanden worden gevonden als in de buitendistricten van Curaçao? Ik geloof niet, dat iemand het zal betwijfelen.

Doch een districtmeester moet niet zijn een bureaucraat en het hoofdbestuur moet hem niet lastig vallen met allerlei administratieve beuzelarijen, of van hem juristisch werk vergen en de toepassing van wetsbepalingen en voorschriften, voor welker goed begrip een jarenlange studie noodig is. Kan men er niet buiten den districtmeester administratief werk op te dragen, men make het zoo eenvoudig mogelijk of men geve hem een goeden klerk, doch hijzelf moet niet uren zoek maken op zijn bureau.

Districtcommissarissen als ik bedoel zijn er zeker niet voor het grijpen — ik erken dat gaarne — maar zij zullen in het geheel niet te vinden zijn, indien men hun niet een goed salaris geeft. Zulke menschen toch moeten niet alleen niet hebben te tobben om hun eigen bestaan, doch ook zonder vrees voor eigen gebrek, nooden moeten kunnen lenigen, wanneer geldelijke steun het eenige is, wat onmiddellijk kan helpen.

M. i. is het zeer te betreuren — en ik heb daarop meermalen gewezen — dat men indertijd de districtscommissarissen heeft afgeschaft en de gouvernements-plantages, waarop zij woonden, voor een appel en een ei heeft verkocht.

Men wil nu een landbouwproefstation — zeker een hoogst nuttige zaak. Doch waar konden inrichtingen van dien aard beter zijn geplaatst dan op de plantages van de districtmeesters en onder hun onmiddellijk toezicht? Mits natuurlijk de districtmeesters van landbouw en veeteelt op de hoogte waren. Zoo zouden de verbeteringen, die mogelijk zijn, onder het onmiddellijk oog der bevolking worden gebracht [en dat *moet*], want een ieder heeft allicht eens den districtmeester noodig en zou op diens plantage resultaten kunnen zien, waarbij hem dan nog de districtmeester zou kunnen nen voorlichten. Waar zou verbetering van den veestapel beter kunnen worden beproefd dan op de districtsplantages? Waar een betere standplaats kunnen worden gevonden voor rasdieren?

Wie zou beter dan een goed districtmeester den landvoogd kunnen inlichten omtrent hetgeen voor den kleinen man kan worden gedaan? Wie, beter dan hij, zou zich kunnen belasten met de leiding van of het toezicht op al hetgeen ter lotsverbetering van den kleinen landbouwer of den arbeider kan worden gedaan?

Een districtmeester behoorde te zijn de rechterhand van den gouverneur, doch in 1870 (?) heeft men er een soort van bomba, een politie-opzichter van gemaakt en hem bij een hongerloon overladen met administratief werk. Kan men dan redelijkerwijs verwachten, dat de districtmeester van thans zich veel bekommert om het wel en wee zijner onderhoorigen? En toch kan kan het niet billijk worden geacht, niet waar? de duizenden bewoners van de buitendistricten aan hun lot over te laten.

Gelukkig zijn er nog de Roomsch Katholieke priesters, die zich het lot van den buitenman aantrekken en gelukkig is de mindere bevolking van Curaçao goedaardig van natuur. Men schijnt zich echter zelden te hebben afgevraagd, hoe de toestanden in de buitendistricten met een pas van het slavenjuk bevrijde bevolking, wel zouden zijn *zonder* die twee factoren, en men diende er wel eens rekening mee te houden, wat men aan die twee facren is verplicht. Dan zou men inzien, dat het niet aangaat steeds alles aan hen over te laten en men zou begrijpen, dat men een handje mee moet helpen.

Ten slotte, mijnheer de redacteur, ik geloof ook, dat een goed districtsbestuur paal en perk zou stellen aan de menigvuldige diefstallen van klein vee en landbouwproducten.

Er zijn vervoerbiljetten ingevoerd, doch de tegenwoordige districtmeester weet nauwelijks of A of B's gronden of kudden kunnen opbrengen, wat A of B vervoeren. Kende de districtmeester echter de bewoners (n. m. zooals ik het bedoel), hij zou er wel achter kunnen komen, wat A of B's rechtmatig eigendom was. Werd hem dan ook de bevoegdheid toegekend om permitten van doorvoer te weigeren voor goederen, waarvan hij kon nagaan, dat zij niet op eerlijke wijze zijn verkregen door de aanvragers, zoodat deze laatsten moeilijkheden ondervonden bij het aan den man brengen van onrechtmatig verkre-

gen goed — er zou aan het stelen gauw een einde komen.

U dank zeggend voor de mij toegestane ruimte, mijnheer de redacteur, blijf ik gaarne, met de meeste hoogachting

Uw dw. dr.

J. H. J. HAMELBERG.

Den Haag, 15 Aug. 1904.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✠ Den 11den Aug. ll overleed in de *Pelgromsstichting* te Zevenaer zacht en kalm, voorzien van de H. H. Sakramenten der stervenden de Zeer-eerw. Heer JOANNES TE WELSCHER, in het 54ste jaar van zijn Priesterschap, in den ouderdom van 77 jaren.

Niettegenstaande Pastoor TE WELSCHER een zeer zwakke gezondheid genoot, heeft ZEerw. toch 44 lange jaren op Curaçao gearbeid. Als jongeling van 19 jaren had hij vol moed den roepstem van Mgr. NIEWINDT gevolgd en met Z. D. H. de toen moeitevolle reis naar Curaçao ondernomen, waar zij den 18den April 1846 landden. Vijf jaar later na hier zijn studiën te hebben voltooid, werd hij Priester gewijd den 11den Januari 1851. Na eerst Kapelaan te zijn geweest op Barber tot 31 Januari 1858, werd hij vervolgens benoemd tot Pastoor op Rincón, welke waardigheid hij bekleedde tot 1 Sept. 1873, toen hij Pastoor werd op Kralendijk. De ZEerw. Heer TE WELSCHER was 31 jaren op Bonaire werkzaam, van 31 Jan. 1858 tot 1 Mei 1889, reden te over, vooral voor de geloovigen van Bonaire om zijn ziel in hunne gebeden indachtig te wezen. R. I. P.

Orkaan.

Een brief van Saba, dd. 14 Aug. ll. meldt ons, dat daar wel flinke regens zijn gevallen, maar, Goddank, nog geen orkaan in 't zicht was. Wel vele teekenen, die er op wijzen, dat ditmaal de orkaantijd kalm verloopt. Nu er tot dusverre nog geen telegraphisch bericht is ingekomen, hopen wij, dat ook de storingen, die Zaterdag, Zondag en Maandag ten Z W. van Dominica, ten Z. van Porto Rico en ten N. O van Sto. Domingo geconstateerd zijn, geen verwoestingen hebben aangericht op onze eilanden.

Ammunitie-uitvoer.

Wederom werd den 5den Sept. het verbod van uitvoer van buskruit, etc. voor één dag geschorst om gelegenheid te geven oude geweren naar Hamburg te verschepen.

Regen.

Men schrijft ons uit Aruba, dat het daar nog steeds droog is en het gebrek aan water zich reeds doet gevoelen.

Procureur-Generaal.

Gisteren nam de Procureur-Generaal Mr. NUIJENS weder voor het eerst zitting bij het Hof. De heer ED. LANSBERG heette Z. E. G. A. welkom en bedankte Mr. GORSIRA voor diens medewerking tijdens zijn interregnum. Mr. NUIJENS bracht den spreker dank.

Promotie.

De Vrijmoedige deelt mede, dat onze eilandgenoot, de heer A. L. STATIUS MULLER, majoor der infanterie van het O. I. leger,— luidens een hier ontvangen telegram,— bevorderd is tot luitenant-kolonel bij dat wapen.

Op reis.

Eveneens lazen wij in *De Vrijmoedige*, dat naar luid van een hier ontvangen telegram, de heer dr. H. FERGUSON, stadsgeneesheer met verlof in Nederland, Woensdag de terugreis naar dit eiland aanvaard heeft.

Hinderlijk.

Wij meenen de aandacht der Politie te mogen vestigen op de *Windstraat*, vooral op Zaterdag- en Zondagavond.

Officieele Berichten.

Namens den HoogEdelgestrengen Heer waarn: Gouverneur der kolonie wordt hierbij bekend gemaakt, dat, volgens ontvangen mededeeling van den Nederlandschen Zaakgelastigde te Caracas:

1°. bij presidentieel besluit van 31 Augustus ll., de douane der haven „Cristobal Colon”, die gelegen is aan de monding van den Orinico, bevoegd is verklaard de voorgeschreven maatregelen te nemen voor de overscheping ter kustvaart voor vreemde goederen naar alle havens der Republiek en daarin gelijk is gesteld met de douane van La Guaira en Puerto-Cabello.

2°. Tusschen de Venezuelaansche Regeering en M. V. TEJERA op den 29n. Augustus ll. een contract is aangegaan, waarbij aan dezen laatste het monopolie verleend is voor de vervaardiging en verkoop van lucifers, luidende art. II van dat contract:

„Het oog houdende op het groote belang, dat er in gelegen is de nationale werklieden te bevoordeelen en eene nationale nijverheid te scheppen, verbiedt de Regeering geheel en al den invoer van lucifers en de pachter verplicht zich in de Republiek de noodige fabriek of fabrieken op te richten om eene hoeveelheid lucifers te produceeren voldoende voor het verbruik en voor export.

* * *

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. aan den Heer J. J. VAN DEN BERGE, lid van het hof van justitie in deze kolonie, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Rechter-Commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij voormeld Hof.

2°. aan den Heer J. F. K. VAN EPS, fungd. Hypotheekbewaarder alhier, met ingang van dien datum, tot verder herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van eene maand verleend.

3°. Heer JAN MONSANTO, geëmploijeerde ter griffie van het hof van justitie in deze kolonie, gerekend te zijn ingegaan den 6n. September ll., wegens familieaangelegenheden een binnenlandsch verlof voor den tijd van eene maand verleend.

4°. de Heer Mr. J. B. GORSIRA, lid van het hof van justitie in deze kolonie, voor den tijd van twee jaren benoemd tot Rechter-Commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij voormeld Hof.

Een Britsch-Nederl. quaestie.

In het Engelsch Lagerhuis vroeg de afgevaardigde Ernest Flower aan de Regeering, of eenig antwoord was ontvangen op de vertoogen tot de Nederlandsche regeering gericht naar aanleiding van het onrecht door de Nederlandsche koloniale overheid den Britschen onderdaan Joh. Godden aangedaan,

De staatssecretaris van buitenlandsche zaken, lord Percy, moest tot zijn spijt antwoorden, dat hij nog geen antwoord had ontvangen.

De heer Flower vroeg daarop, of 't antwoord spoedig werd verwacht.

Lord Percy antwoordde: „Ik hoop van ja, maar ons laatste vertoog tot de Nederlandsche Regeering is eerst veertien dagen geleden afgezonden.” Hij voegde erbij, dat de Nederlandsche Regeering de verzekering gaf, dat de zaak in ernstig onderzoek is.”

Buitenland.

DE OORLOG.

Het geregeld beleg voor Port-Arthur schijnt allesbehalve een „vreedzaam” beleg te wezen, dagelijks van 's morgens 7 uren tot den middag en van 2 uren tot 7 uur 's avonds wordt de vesting gebombardeerd. Dit bericht steunt op een particulier telegram en komt wel wat in tegenspraak met de gedurende deze week geseinde kabelgrammen, dat de Japanners al hun stellingen rondom Port-Arthur op één na hebben moeten opgeven en verdreven waren. Uit die berichten zou men opmaken, dat beide legers al hun krachten concentreeren op Moukden en met elkander wedijverden wie er het eerste zou binnenrukken. De menschenlevens worden bij massa's opgeofferd in dezen verwoeden strijd, de Russen verloren in drie dagen, te weten van 31 Aug. tot 2 September 21,300 man, de Japanneezen 30,000. Helaas, ook Generaal Kuroki is gesneuveld. Kuropatkine daarentegen heeft door eenige kleine overwinningen wederom het vertrouwen gewonnen van zijn leger, dat opnieuw door versche troepen en een grooten voorraad ammunitie en levensmiddelen versterkt werd.

FRANKRIJK.

Hij is dus overleden, de staatsman „die de laatste jaren „naam te maken” wist, in de volle beteekenis dezer uitdrukking: een mengeling van verdienste en reclame.

Geboren te Nantes, 2 December 1846, was Waldeck-Rousseau reeds door familie-traditie voor de balie en de politiek bestemd. Na goede juridische studiën te hebben volbracht vestigde hij zich als advocaat te Rennes en later, na zijn huwelijk, te Parijs. Hij begon daar reeds onder de advocaten vrij wat bekendheid te verkrijgen, toen hij in 1879 verkozen werd tot afgevaardigde van Ille-et-Vilaine, het departement, waarvan Rennes de hoofdstad is.

In 1881 reeds werd hij onder Gambetta minister, in 1883 nog eens, maar toen het kabinet-Ferry in 1885 viel, werd Waldeck-Rousseau weer vóór alles advocaat, in welke werkzaamheid hij ook vooral uitmuntte.

Tien jaar later echter werd hij naar het openbare leven teruggevoerd en in 1899 werd hij geroepen om in Loubets eerste ministerie de premier te zijn.

Hij begon toen de politiek, die den grondslag vormt voor Combes' slooperswerk. Zelf wees hij Combes als zijn opvolger aan, maar niet vast staat, dat hij ook heeft voorzien en gewild, hoever deze zou gaan.

Sommigen meenden, dat Waldeck zelf de aanstoker was van Combes' besluiten; anderen, dat hij integendeel in de tegenwoordigen minister-president zich bedrogen erkende, terwijl weer derden denken, dat hij enkel nog uitzag naar 1906 om bij 't aftreden van Loubet diens plaats in te nemen.

Maar zijn pijnlijke ziekte, een vorm van inwendigen kanker, verdreef langzamerhand alle andere gedachten en bracht hem in het graf.

Hij was zeer welsprekend, had ook oog voor kunst, maakte zelf aquarellen en gevoelde zich bizonder tot onze schilders en tot ons land getrokken, dat hij dikwijls bezocht.

Combes zal zich over zijn heengaan niet beklagen: nog vrijer dan vroeger kan hij thans voortgaan, op zijne wijze de wet-Waldeck-Rousseau uit te leggen, toe te passen en te verwijden.

RUSLAND.

De geboorte van den Tsarevitch.— De vurigste wensch van den Tsaar en zijn volk is vervuld door de geboorte van den kleinen Alexis.

Over het geheele land zal deze tijding in blijden jubel herhaald, over het geheele land zal deze gebeurtenis vreugde verspreiden en oorzaak zijn van groote gunsten. Veler boeien zullen vallen, menig politiek veroordeelde zal uit Siberië terugkeeren, begenadigd door den Keizer.

Gelijk gewoonlijk bij de geboorte van een prins (of prinses) heeft de kleine van zijn vader een millioen roebels ten geschenke gekregen, eene som, welke door een der hooggeplaatste hofdienaren beheerd wordt.

Onmiddellijk na de geboorte is er in de Kapel van het groote paleis te Peterhoff een godsdienstoefening gehouden om God te bedanken. Daarbij waren de Tsaar en al de voornaamste hovelingen, dames en heeren, tegenwoordig. De kleine zal vier peters en vier meters bezitten. Bijna zeker is 't, dat de oude koning van Denemarken als eerste peter zal optreden. Binnen veertien dagen zal de doop met groote plechtigheid worden toegediend.

De Tsaar was buiten zich-zelven van vreugde over dien zegen Gods, welke hem dreigde te ontvallen en thans in deze troebele tijden dubbel troostvol was voor zijn hart.

— Nog eene gewichtige gebeurtenis. Prins Mestchersky, directeur van de „Grajdanine”, heeft in dat blad den 12en Aug. een zeer opzienbarend artikel geschreven. Tot nu was hij gekant tegen alle liberaliteit — het woord in zijn goeden zin genomen. Thans predikt hij eene geheel andere leer en bindt hij de regeering op

het hart: Volg een anderen, nieuwen weg: dat de binnenlandsche staatkunde geen onderscheid meer make tusschen de bewoners van Rusland, wat betreft hun godsdienst, hun ras, hun socialen rang.

Is de gezaghebbende schrijver tot zulke inzichten gekomen door de herhaalde afschuwelijke politieke aanslagen; of wel is het de nood van buiten, die hem genoopt heeft, aan te sporen tot eenheid binnenlands, opdat de oorlog in Azië niet vergezeld ga met een oproer in Rusland? Het opstel van Mestchersky wordt in de Petersburgsche kringen druk besproken en mag als eene hoogst gewichtige gebeurtenis beschouwd met het oog op de gevolgen.

Ingezonden Mededeelingen.

Nederland.

De nieuwe Eerste Kamer.

De nieuwe Eerste Kamer geeft een geheel ander beeld te aanschouwen, dan de oude. En dit, omdat niet slechts de meerderheid is verplaatst, maar óók, omdat bij deze ontbinding verschillende bekende figuren uit het hooge Staatslichaam zijn verdwenen. Meer dan één van hen ging vrijwillig. Wegens hoogen leeftijd verlangden zij niet meer voor een herkiezing in aanmerking te komen. Maar anderen werden gedwongen heen te gaan en door anti-liberalen vervangen. De wensch, in een onzer bladen geuit, om slechts zóóveel liberalen te doen vallen, als noodig was, om, hunne meerderheid te breken, heeft geen instemming gevonden; en voor Zuid-Holland, gedurende een halve eeuw de vesting-vierhoek der Linkerzijde, en waar almeê de meest „hervorragende" leden werden gekozen, hebben thans uitsluitend katholieken en anti-revolutionnairen zitting. De heer Van Boneval Faure, de liberale aanvoerder in den strijd over de Hooger-Onderwijswet, bleef op het slagveld, en vond, ondanks het proefballonnetje der *N. R. Ct.*, ook elders geen zetel.

Een eigenaardig feit, dat niet van beteekenis schijnt ontbloot.

Voor de eerste maal beschikt de coalitie der Rechterzijde thans over de meerderheid in *beide* Kamers der Staten-Generaal. Het ministerie-Mackay (1888—91) steunde in de Tweede Kamer, en de liberale meerderheid der Eerste deed den heer Keuchenius, minister van Koloniën, vallen. Ontbinding van onzen Senaat zou in die dagen weinig hebben gebaat. De partij-verhouding zou nagenoeg onveranderd zijn gebleven, want de Staten waren destijds nog niet in die mate „om" gezet, dat zij de meerderheid van Links naar Rechts hadden kunnen verplaatsen. Dat „omzetten" der Staten is een werk van langen adem geweest maar met groote volharding voortgezet. Zelfs de gebeurtenissen van 1891, toen een deel der katholieken meende de samenwerking met de anti-revolutionnairen te moeten opzeggen en er de voorkeur aan gaf in de *minderheid* te zijn, oefenden daarop geen ernstigstorenden invloed uit.

De kiezers bleven trouw aan de traditie en de verdwijning der liberale meerderheid in de Eerste Kamer is daarvan thans, na vele jaren, het gevolg.

Ongetwijfeld zal meer dan één onzer partijgenooten, die destijds de samenwerking als een nadeel en erger qualificeerde, zich nu erover verheugen, dat het zóó en niet anders geloopen is!

Intusschen is bij dezen strijd niet slechts de samenstelling, maar ook de positie-zelve der Eerste Kamer in het geding gekomen. Hebben—zoo luidde de vraag, die van verschillende zijden werd gesteld,— hebben de jongste gebeurtenissen niet duidelijk bewezen, dat 1o. de band tusschen die Kamer en de Staten niet deugt; en 2o. dat de inrichting van ons Hoogerhuis een andere behoort te zijn? Er is over den aard en 't karakter der Eerste Kamer in de laatste weken veel gesproken en geschreven; en zeer zeker hebben *zij* terrein gewonnen, die meenen, dat de toestand, gelijk hij thans is, niet duurzaam blijven kan. Wél zal niemand het kunnen afkeuren, dat onder de huidige omstandigheden de samenstelling der Eerste Kamer in overeenstemming werd gebracht met samenstelling van hare kiescolleges. Maar een andere vraag is, of er geen grooter verschil in den aard van Eerste Kamer dient te worden gebracht, dan tot dusver het geval is. De felle partijstrijd, waarvan de Eerste Kamer kortelings het tooneel was, en welke de regeering tot de ontbinding bewoog heeft het prestige van dit deel der Staten Generaal niet verhoogd. En men is tot de overweging gekomen, dat de Eerste Kamer toch eigenlijk iets anders moet zijn dan een verlengstuk van de Tweede, en dat de partijstrijd, in deze laatste gevoerd, niet nog eens opnieuw in de Eerste behoeft te worden gestreden.

Wel is waar zal voorloopig die strijd wel niet meer tot zoo felle uitbarsting komen maar de toekomst kan opnieuw verrassingen brengen, en een betere, duurzame regeling van de verhouding tusschen beide Kamers schijnt daarom gewenscht, zelfs urgent. Zoo wil de anti-revolutionnaire partij wél de Eerste Kamer behouden, maar, gelijk de *Rotterdammer* dezer dagen schreef, hare samenstelling geheel anders zien. „Onze partij", verklaarde dit anti-rev. orgaan, „wil een *dubbele* vertegenwoordiging, nl. een Kamer van *belangen* naast een Kamer van *beginselen*, die een politiek karakter draagt. De regeering van ons volk heeft twëerlei beslissingen te nemen, nl. beslissingen, die het volk raken in zijn maatschappelijk, sociaal belang en die, welke betrekking hebben op de staatkundige geestesrichting van het volk. Derhalve met het oog daarop ook een *dubbele* vertegenwoordiging."

Het idee is niet nieuw, maar schijnt thans meer naar voren te komen, dan sinds jaren het geval was. De quaestie van de samenstelling, den aard en het wezen der Eerste Kamer is een open en een min of meer actueele vraag geworden.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Carcas.	Zulia	Philad.	Marcb.	Philad.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Aug. 20	Aug. 27	Sept 3	Sept. 10	Sept. 17	Sept. 24
Komt aan te SAN JUAN	25		8		22	
Vertrekt van „	26		9		23	
Doet CURAÇAO aan	28		11		25	
Komt aan te LA GUAIRA	29	Sept. 3	12	17	26	Oct. 1
Vertrekt van „	31	5	14	19	28	3
Komt aan te PTO. CABELLO	Sept. 1		15		29	
Vertrekt van „	2		17		30	
Komt aan te CURAÇAO	3	6	17	20	Oct. 1	4
Vertrekt van „	4	12	18	26	2	10
Doet LA GUAIRA aan	5		19		3	
„ SAN JUAN „	7		21		5	
Komt aan te NEW-YORK	12	19	25	Oct. 3	10	17

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marac.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Aug. 29	Sept. 6	Sept 12	Sept 20	Sept 26	Oct. 4
Komt aan te MARACAIBO	30	7	13	21	27	5
Vertrekt van „	Sept. 2	10	16	24	30	8
Komt aan te CURAÇAO	3	11	17	25	Oct. 1	9

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.